



DRC Dansk Flygtningehjælp
Borgergade 10
DK 1300 København K
Danmark

T: +45 3373 5000
drc@drc.ngo
www.drc.ngo

DRC DANSK
FLYGTNINGE
HJÆLP

Pixi version

The background of the main section is a collage. On the left, a woman is looking down at a document. On the right, there are three smaller images: a woman in a headscarf, a man thinking, and a smiling man. A map of Africa is faintly visible in the background.

At vælge sit "hjemland"

En undersøgelse af afklaringsrejser
DRC Dansk Flygtningehjælp

Dette er en forkortet version af rapporten *"At vælge sit 'hjemland'. En undersøgelse af afklaringsrejser. DRC Dansk Flygtningehjælp"*. Rapporten kan hentes i sin fulde længde fra DRC's hjemmeside: <https://drc.ngo/da/vores-arbejde/ydelser-og-losninger/integration-i-danmark/udviklingsprojekter/frivillig-hjemvenden-og-styrket-integration/>

Indledning

Når en borger fra repatrieringslovens personkreds¹ har overvejelser om frivilligt at vende tilbage til sit tidligere opholds-/hjemland, altså at repatriere, er det vigtigt, at vedkommende er velinformeret om, hvad det vil sige, inden beslutningen træffes. Stillingtagen om eventuel repatriering er ofte en langvarig og følsom proces. Hvis der hersker tvivl om konkrete forhold eller praktiske muligheder og lignende, kan en del af beslutningsprocessen være, at borgeren undersøger forholdene og mulighederne for at skabe en tilværelse i det potentielt fremtidige hjemland ved at tage på en længere rejse. En sådan rejse, hvor borgeren får mulighed for at undersøge praktiske og/eller sociale uafklarede emner, bliver ved Dansk Flygtningehjælp omtalt som en *afklaringsrejse*. I denne rapport fremlægges der svar på følgende undersøgelsesspørgsmål:

Hvilke formål opfylder en afklaringsrejse, og hvilken betydning har det for borgere, der overvejer repatriering, at deltage i en afklaringsrejse faciliteret og/eller økonomisk og/eller vejledningsmæssigt støttet af DRC Dansk Flygtningehjælp?

Med udgangspunkt i fire forskellige cases vil det fremgå, hvordan deltagelse i en afklaringsrejse for nogen er et skridt i retningen mod en endelig repatriering, og for andre en afklaring om, at Danmark også i fremtiden forbliver deres hjemland. De vinkler og perspektiver, der præsenteres i rapporten, er baseret på semistrukturerede interviews med hhv. fire borgere, der har været på afklaringsrejse, samt seks kommunale socialrådgivere og tre repatrieringsrådgivere fra DRC Dansk Flygtningehjælp.

Der konkluderes, at afklaringsrejser er et relevant og vigtigt værktøj til at bakke op om den frivillige beslutningsproces i tvivlstilfælde. Rammerne omkring muligheden for at tage på en afklaringsrejse har potentiale til at klæde borgere på til en god og bæredygtig beslutningsproces – bæredygtig i den forstand, at beslutningen tages med socialt overskud og på et oplyst grundlag, fremfor at træffes forhastet eller ud fra en romantiseret forestilling om hjemlandet. Således kan afklaringsrejser også medvirke til at mindske fortrydelse af repatriering².

Faktaboks: Afklaringsrejse på offentlige ydelser eller med økonomisk støtte

I bekendtgørelsen af repatrieringsloven (UIM, 2019 a) fremgår det, at hvis en borger fra repatrieringslovens personkreds er på specifikke offentlige ydelser (se §6 i Bekendtgørelse af repatrieringsloven: <https://www.retsinformation.dk/eli/lt/a/2019/1023>), kan der ansøges om at få ydelsen med på en afklaringsrejse, og at det for en person på sådanne ydelser er tilladt at rejse ud af Danmark i op til otte uger, når det sker med henblik på en stillingtagen om eventuel repatriering. Ud over muligheden for at få offentlige ydelser med på rejsen, kan der i særlige tilfælde ansøges om økonomisk støtte til rejseudgifter i en pulje ved Asyl & Repatriering (A&R) ved DRC Dansk Flygtningehjælp. Selvom det er et midlertidigt tilbud og ikke en permanent ordning, er det både ifølge borgerne og repatrieringsrådgivere en unik og meget vigtig mulighed. Ud over dette, tilbyder A&R løbende kollektivt planlagte afklaringsrejser.

¹ Repatrieringslovens personkreds består af henholdsvis flygtninge, familiesammenførte udlændinge til flygtninge og andre danske statsborgere med dobbelt statsborgerskab, samt udlændinge med opholdstilladelse fra før 1983, født i landet eller efterkommere af disse. Den juridiske forklaring findes i repatrieringslovens § 3 (UIM, 2019 a), og er uddybet i Udlændinge- og Integrationsministeriets Vejledning om Repatrieringsloven (UIM, 2019 b, s. 10-16).

² Der er ingen garanti for, at borgere med fortrydelsesret ikke gør brug af den, da der kan forekomme uforudsete ændringer i vedkommendes tilværelse, som kan have betydning for brugen af fortrydelsesretten.

Afklaring i kontekst

I dette afsnit beskrives 4 cases med borgere, der på forskellige tidspunkter har deltaget i en afklaringsrejse. De 4 cases reflekterer, hvordan både overvejelser, bekymringer og ønsker for eventuel repatriering er meget forskellige fra person til person. Samtlige interviewdeltagere er anonymiseret.

Case 1: Fremtid, virksomhed og kærlighed - den unge mand i Sarajevo

Elmir sidder på sit kontor i Sarajevo, og over en knasende WhatsApp-forbindelse fortæller han på flydende dansk med en tydelig østjysk dialekt, om, hvordan han endte med at repatriere til Bosnien i en alder af 25 år for at starte sin egen virksomhed, blive forlovet med kæresten og nyde det varmere klima. Han kom til Danmark igennem familiesammenføring med sin far, der ligesom mange andre var flygtet til Danmark grundet krigen i det tidligere Jugoslavien. Siden da er Elmir vokset op i Danmark. Han har gået i folkeskole og gymnasium, har løbende haft forskelligt arbejde og altid mange venner omkring sig.

"Det her med at flytte tilbage til Bosnien... Det havde jeg egentlig aldrig direkte planlagt. At jeg skulle herved og bo sådan fuldtid og ligesom opsige alt i Danmark, som jeg havde gang i. [...] det var ikke klart fra starten, det kom lidt... Jeg vil ikke sige spontant, for beslutningen i sig selv tog nok et sted mellem et og to år, for at komme til det punkt, hvor jeg fandt ud af, sammen med Henrik [repatrieringsrådgiver ved DRC Dansk Flygtningehjælp], at der fandtes den her 2 måneders afklaringsrejse."

Elmir fortæller i interviewet, at han havde overvejet repatriering i et stykke tid, men at han i en længere periode har været tøvende i beslutningsprocessen. Fra en grundig overvejelse til endelig repatriering tog det ham 1-2 år, inden han deltog i en afklaringsrejse på sin mors opfordring:

"Min mor hun er sådan, 'ej prøv det nu bare', ikke. Det med at kunne komme herved i to måneder og lige prøve det af og mærke efter. For jeg har jo aldrig været her i længere tid end tre uger ad gangen. Og når jeg har været her, har det været ren ferie. Det er jo en verden til forskel, når man nu skal bo her hele tiden. Og man ikke bare lige kan rejse til Danmark igen."

Når Elmir fortæller om sine overvejelser, står det tydeligt frem, at han har været overbevist om, at han gerne ville flytte permanent til Bosnien, men at han ikke har været sikker på præcist, hvad han skulle lave der. Derfor brugte han afklaringsrejsen som en måde til at undersøge, hvilke muligheder han havde for at starte sin egen virksomhed op. Elmir forklarer også, at det har en anden værdi faktisk at 'prøve det af'. Han har tilbragt mange ferier i Bosnien med sin familie, men denne gang fortæller han meget bevidst om, at det er noget andet der skal prøves:

"Jeg brugte rejsen til at finde ud af hvad jeg skulle bruge mit liv på herved hvis det var. Hvordan systemet er, hvordan det er at være herved i længere tid. Og prøve det af på egen krop. [...] Alt kan jo lyde godt, når man læser og hører om det. Det er noget andet at prøve det af."

På afklaringsrejsen opsøgte Elmir andre personer, som har været i samme situation som han selv, holdt møder og undersøgte arbejdsmarkedet. Sådan udnyttede han muligheden for at komme i gang og brugte rejsen til at finde ud af, hvilken slags virksomhed han ville starte op. Allerede inden afklaringsrejsen var slut, havde han fået stiftet sit eget møbelfirma og kommet så småt i gang, fortæller han og tilføjer:

"Så der var jeg afklaret, det handlede bare om at komme hjem og skrive under."

Elmir fremstår som en ressourcestærk person, der har været grundig i sin afklaringsproces og sikker i sin sag om at repatriere. Gennem de undersøgelser og forberedelser, han gjorde sig på og i forbindelse med afklaringsrejsen, var rejsen med til at understøtte og bekræfte, at hans planer kunne lade sig gøre i praksis. Ud over en undersøgelse af erhverv og opstart af egen virksomhed, fortæller Elmir også, at han har en kæreste i Bosnien, som han nu er blevet forlovet med. Han lægger ikke skjul på, at deres forhold er en medvirkende faktor til at vælge at flytte tilbage til Bosnien. Afklaringsrejsen blev altså brugt som en opstartsfase på hans nye liv i Sarajevo og som et forspring på re-integrationsprocessen.

Case 2: Livskvalitet og familieforhold – Kvinden fra Indonesien

Diana er en kvinde midt i 40'erne, som tog på en afklaringsrejse til Indonesien i foråret 2020. Hun har boet i Danmark i mange år sammen med sine nu voksne børn. Hun snakkede med sine børn om muligheden for at repatriere, men ingen af dem viste interesse i at tage med. Det var mange år siden, hun sidst havde været i Indonesien, og da hun udtrykte tvivl, forklarede en repatrieringsrådgiver hende om muligheden for at tage på en afklaringsrejse. Hendes overvejelser om repatriering forklarer hun indledningsvist med en mistrivsel i Danmark:

"Dengang tænkte jeg 'jeg gider ikke bo i Danmark mere'. Det er svært i Danmark, jeg har det svært i Danmark."

Diana tog på afklaringsrejsen for at se og opleve, hvordan der er i Indonesien i dag. Hun ville også undersøge, hvad der kunne lade sig gøre af forskellige arbejdsmuligheder. Hun havde en idé om at starte noget op selv, som hun fortæller:

"Jeg ville se, om jeg gerne vil leve der. Hvilket arbejde man kan få. F.eks. et lille madsted, som en restaurant."

På afklaringsrejsen undersøgte hun muligheden for at åbne et spisested op, men på rejsen blev hun overrasket over, hvor mange der havde gjort det samme. Derfor tvivler hun nu på, om der vil være kunder nok, og om et spisested vil kunne løbe rundt rent økonomisk.

Diana rejste på et tidspunkt, der kulminerede med Covid-19 udbruddet, så hun var nødsaget til at blive i Indonesien i 5 måneder, før hun kunne komme til Danmark igen, fordi lufthavnene og lufttrafikken lukkede. På grund af den uplanlagte forlængelse af rejsen, erfarede hun, at hun ville komme til at savne sine børn for meget ved permanent repatriering. Under hele interviewet herskede der en generel skepsis, når Diana delte sine overvejelser angående repatriering. Det bunder i, at hun har flere veninder, som har forsøgt repatriering, men som er endt med at fortryde det, fordi de ikke har kunnet få økonomien til at løbe rundt:

"Jeg fortalte til min veninde, at jeg ikke vil være i Danmark mere, at jeg har det svært her, og at jeg vil rejse tilbage. Men hun siger til mig: 'Nej, ikke gøre det, det er meget svært!'"

På baggrund af venindernes råd kombineret med hendes nu egne erfaringer, fortæller hun:

"Måske er det godt i 1, 2 og 3 måneder, men derefter så kommer økonomien helt ned, ned, ned! Hvis man vil rejse sådan permanent, så skal man spare penge først. Mange penge! Måske bygge et hus der, så man kan bo godt. Det er ikke nok at komme med det man får [i repatrieringsstøtte]. Først skal man spare penge."

Efter oplevelsen af afsavn til sine børn og børnenes savn til hende, er hun overbevist om at vente til hendes børn er blevet endnu mere selvstændige. Dianas familiesituation betyder meget for hendes

livskvalitet. Hendes mand bor og arbejder i Indonesien, og det er derfor en svær beslutning at træffe, når familien er delt i to lande.

Afklaringsrejsen er med til at give Diana en mere realistisk oplevelse af, hvad det vil sige at flytte permanent. Det bekræfter hende i de bekymringer hendes veninder har delt, men det giver hende også en idé om, hvad der skal til for at forberede sig, hvis/når hun gerne vil repatriere. Det handler både om, at hendes børn skal være klar til, at hun rejser, men også at hun har en mere langsigtet plan for, hvor og hvordan hun skal bo, og hvordan hun bliver økonomisk selvstændig på sigt. Den ufrivillige forlængelse af afklaringsrejsen har også bidraget til, at hun har fået nogle andre perspektiver på eventuel repatriering, end den oprindelige længde på to måneder.

Case 3: Arbejdsforhold og "der hvor man har det godt" – Manden fra Thailand

40-årige Aroon var på afklaringsrejse til Thailand i foråret 2020. Aroon har dobbelt statsborgerskab og har derfor ikke haft mulighed for at gøre brug af repatrieringsordningen før repatrieringslovens personkreds blev udvidet i foråret 2019. Fordi han før har gået med overvejelser om at flytte permanent tilbage til Thailand efter 25 år i Danmark, valgte han at undersøge muligheden. Hans mor og nogle af moderens veninder havde på dette tidspunkt valgt at repatriere, og det, fortæller Aroon, er også en af årsagerne til, at han overvejer det. Aroon er ufaglært, og inden afklaringsrejsen har han sammen med en repatrieringsrådgiver diskuteret, hvad han særligt manglede afklaring på:

"Jeg skulle undersøge om arbejde og sådan noget. Og det har jeg også gjort. Men ikke så mange steder, for så kom Corona og de begynder at lukke landet ned. De arbejder også om lørdagen det er ikke ligesom her i Danmark, hvor det er 5 dage, men 6 dage om ugen. [...] Og man får vist heller ikke feriepenge ligesom her i Danmark."

Selvom Aroon før har tilbragt ferie og kender mange personer i Thailand, har han ikke før udvidelsen af lovens personkreds overvejet muligheden for at repatriere, og dermed heller ikke foretaget en undersøgelse af arbejdsforhold og -muligheder. Derfor er en afklaringsrejse med dette for øje altafgørende for, at Aroon finder ud af, at der er stor forskel på de rettigheder og muligheder man har som ufaglært i henholdsvis Danmark og Thailand. Aroon har mange år på arbejdsmarkedet endnu, og derfor spiller usikkerheden, som Covid-19 bringer med sig, også en stor rolle for hans overvejelser:

"Det er pga. det [Covid-19], jeg har sagt nej til at komme tilbage til Thailand lige nu. Fordi økonomi og de der ting. Alle lande afhænger også af hinanden og sådan noget. Fabrikkerne lukker jo, fordi de ikke kan få varer ud af landet. Så mange mister deres arbejde."

Det er ikke kun muligheden og forholdene for arbejde, der er vigtige for Aroon. Det handler også om en følelse af at 'være hjemme'. Derfor er det ikke lige nemt at skulle flytte væk fra det land, som han har levet størstedelen af sit liv i, som han forklarer:

"Men efter jeg har været her i DK så mange år, så... Når man rejser til Thailand, så savner man Danmark, man bliver totalt forvirret, forstår du. Det er derfor man skal have afklaring. Hvis man bor der i lang tid, så vil man få et tydeligt svar [på], om man vil tilbage og sådan noget."

Fordi Covid-19 gjorde det svært for Aroon at undersøge arbejdsmulighederne under 'normale' omstændigheder, er han endnu ikke afklaret, og håber på at få mulighed at rejse afsted igen og i længere tid, da hans rejse (modsat Dianas) blev forkortet grundet Covid-19 udbruddet. Generelt vejer han hele tiden Thailand og Danmark op overfor hinanden. Han holder meget af det danske velfærdssystem og den kollektive transport, som i Aroons optik mangler i Thailand. På trods af dette siger han, at han godt

kan se sig selv bo i Thailand, men at man skal være forberedt på, at der ikke er den samme offentlige hjælp at hente, ligesom der er i Danmark. Selvom han har boet størstedelen af sit liv i Danmark, betragter han begge lande som sit hjem:

"Fordi i både Danmark og Thailand er der både gode og dårlige ting ved forskellige områder. Så jeg tror det handler mest om, altså... Hvor man er og hvor man har det godt. Det tror jeg det handler om for mig. Det handler ikke så meget om, om jeg er her i Danmark eller i Thailand."

Aroon er endnu ikke afklaret, men det tyder på, at den afklaringsrejse han var på, har vakt mere interesse for en eventuel repatriering. Som han selv siger, så handler det om, hvor han har det godt.

Case 4: Politisk og personlig frihed - Familien fra Myanmar

Tilbage I 2018 deltog Khin sammen med sine to børn på en afklaringsrejse på to måneder til Myanmar. Khin havde gået med overvejelser om repatriering, men var meget usikker på, hvordan tilstanden var i landet, som han engang flygtede fra. Siden han kom til Danmark i 2004, har han fået børn, som enten ikke husker landet, eller som aldrig har været der. Derfor var det vigtigt for Khin at tage sine børn med på afklaringsrejsen. De tog afsted for sammen at undersøge sundhedsvæsenet, muligheder for uddannelse, arbejdsmarkedet og mest af alt for at få en fornemmelse af personlig og politisk sikkerhed i det område, hvor han kommer fra. Generelt fortæller Khin, at han ikke oplevede den store forandring siden sidst han boede i landet, og at han oplevede stor skuffelse over de ting, der efter sigende var blevet bedre – alt fra landets infrastruktur til dets demokratiske styre. På grund af manglende stabilitet inden for velfærd, uddannelse og sikkerhed, har Khin besluttet, at familien skal blive i Danmark. I modsætning til de andre interviewede borgere, så er Khin blevet overbevist om at han aldrig vil tilbage til Myanmar:

"Ja [jeg er afklaret]. Jeg har ikke mere forventninger eller forhåbninger længere. Nu har jeg undersøgt tingene, skole, helbred osv. Nu har jeg fået svar på en eller anden slutning. Jeg har ikke længere håb om at vende tilbage. Derfor vil jeg blive i Danmark."

Selvom Khin er helt afklaret om, at det ikke er muligt for ham at skabe en tilværelse i Myanmar for sig selv og sin familie, er hans situation desværre ikke kun et spørgsmål om afklaring. Han oplever nemlig stadig en stor usikkerhed forbundet med sin tilværelse. Som han selv forklarer:

"Jeg opfatter Danmark som mit land. Men jeg er ikke sådan tryk ved det. Jeg vil gerne bo i Danmark. Men når Venstre siger... Når man hører så meget, så bliver man utryk. [...] Fordi jeg har ikke permanent opholdstilladelse eller statsborgerskab. Så jeg er ikke tryk her. Jeg er bange."

Fordi man kan risikere at få inddraget eller ikke forlænget sin opholdstilladelse i Danmark, er overvejelser om repatriering altså ikke kun et valg om, hvor man gerne vil leve sit liv, men også i nogle tilfælde et spørgsmål om hvor man kan og juridisk set må opholde sig. Trods bekymringer for fremtiden, så har afklaringsrejsen dog hjulpet Khin og hans børn til at komme frem til en afklaring om, at Danmark er deres hjem både i dag og i fremtiden, hvis det står til dem.

Professionelle perspektiver på afklaringsrejser

"Repatriering er en lang proces. Det skal vi vide når vi arbejder med mennesker. Det skal vi huske. [...] fra en tanke om at vende hjem og at komme på den anden side og tage beslutningen"

om at vende hjem er en lang, lang proces. Og det er derfor afklaringsrejser som værktøj også er en fantastisk mulighed for dem.” (repatrieringsrådgiver ved Asyl & Repatriering, DRC)

Afklaringsrejsen kan for professionelle rådgivere og sagsbehandlere bruges som et redskab til at understøtte det frivillige valg, der skal træffes i forbindelse med repatriering. De interviewede repatrieringskonsulenter fra DRC fortæller, at de ofte anbefaler afklaringsrejser til borgere, der kommer fra lande, hvori der er sket store forandringer, eller til borgere som ikke har været i landet i mange år. Men de anbefaler også afklaringsrejser til borgeren, som ellers af og til rejser på ferie til landet – der er nemlig stor forskel på ferie og så en afklaringsrejse, hvor man undersøger, hvordan en permanent tilværelse i landet ville være. Selvom f.eks. Elmir og Aroon ofte havde været på ferie i deres tidligere hjemlande, oplevede de helt andre perspektiver på afklaringsrejsen, som efterfølgende er bearbejdet og udmundet i en beslutning. En socialrådgiver forklarer, hvordan hun italesætter afklaringsrejsen som en opgave:

”Det er ikke bare en ferie. Du skal simpelthen undersøge dét og dét i din individuelle rejse. Det er ikke bare sådan, at vi godkender rejsen, og så finder du lige ud af, hvor du vil bo, og hvad du vil lave. Nej, så skal man virkelig arbejde.”

De interviewede rådgivere og sagsbehandlere fremhæver ligeledes afklaringsrejser som et godt værktøj til forebyggelse af fortrydelse af repatriering. Fortrydelse af repatriering er ikke kun en krævende proces for borgeren personligt, men medfører også mange praktiske og økonomiske udfordringer for både borger og kommune. Der er derfor generel enighed blandt repatrierings- og socialrådgivere om, at det er vigtigt at undgå fortrydelse. Særligt i tilfælde hvor borgeren er i tvivl, eller hvor en rådgiver fornemmer, at der er uafklarede elementer, kan en afklaringsrejse have stor betydning. Hvis familien fra Myanmar for eksempel ikke var taget på en afklaringsrejse, men blot var repatrieret, er der en sandsynlighed for, at de havde fortrudt, eftersom familien fandt ud af, at det slet ikke var, som de havde håbet på. Således kan deltagelse på en afklaringsrejse hjælpe borgere til at få så realistisk en fornemmelse af en tilværelse i landet som muligt og understøtte muligheden for at træffe en beslutning baseret på konkrete, praktiske oplevelser og erfaringer, og dermed mindske den fortrydelse, der bunder i en urealistisk/romantiseret forventning til en tilbagevenden. Afklaringsrejser er således et meningsfuldt redskab i processen mod det frie valg, særligt for dem, som har behov for at opleve sig selv i en hverdag i repatrieringslandet.

Konklusion

Afklaringsrejser er en mulighed, der har stort potentiale og har, for dem som fremhæves i rapporten, haft en stor betydning for deres overvejelser og videre trivsel. Afklaringsrejserne bruges til at facilitere en grundig undersøgelse af praktiske uafklarede detaljer og/eller tvivl om muligheder, sikkerhed og social trivsel. Overvejelser om repatriering kan bunde i mange forskellige årsager, og afklaringsrejserne kan derfor være lige så forskellige, som personernes ønsker og drømme for fremtiden. Afklaring kan have en stor betydning – ikke kun for beslutningsprocessen, men også i forbindelse med en god opstart på reintegrationsprocessen, eller en afklaring om den tilværelse borgeren har og beholder i Danmark.

Repatrieringsloven danner grundlag for støtte til borgere der ønsker at starte en ny tilværelse et andet sted i verden. Denne støtte er unik, og består af økonomisk hjælp til dem, som ikke har midlerne selv og praktisk hjælp til at planlægge transport af ejendele osv. Men det repatrieringsloven ikke kan hjælpe

med, er at skabe sociale bånd og tilhørsforhold i den nye tilværelse. Dét kan afklaringsrejserne bidrage til. Afklaringsrejserne er ikke kun en praktisk mulighed for at undersøge praktiske uklarheder, afklaringsrejsen giver også mulighed for en konkret oplevelse af en *tilværelse* i repatrieringslandet, som kan forankre fremtidsvisioner og gøre, at man faktisk kan tage et valg.

Udlændinge- og integrationspolitik er utvivlsomt et felt, der nemt og ofte skaber debat, og den debat er til tider både unuanceret og ufølsom. Derfor er der brug for redskaber, herunder afklaringsrejser, som kan formidles igennem en uvildig part, som er med til at skabe et neutralt territorie, hvor der er plads til at mærke efter og træffe en selvstændig beslutning.

Referencer

UIM (Udlændinge- og Integrationsministeriet). (2019) a. "Vejledning om repatrieringsloven". Lokaliseret på <https://flygtning.dk/media/5384688/vejledning-om-repatrieringsloven-4-juli-2019.pdf>

UIM (Udlændinge- og integrationsministeriet). (2019) b. Bekendtgørelse af repatrieringsloven. LBK. Nr. 1023. af 02/10/2019. (se også <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2019/1023>)

Henvisninger

Information til sagsbehandlere om repatriering: <https://drc.ngo/da/vores-arbejde/ydelser-og-losninger/asyl-og-repatriering/om-at-vende-hjem/for-sagsbehandlere/>

Information og rådgivning om repatriering, herunder om fortrydelsesret og økonomisk støtte ifm. repatriering: <http://atvendehjem.dk/>